

Összehívják a Magyar Vöröskereszt VI. kongresszusát

A Magyar Vöröskereszt országos végrehajtó bizottsága 1982. október 9-10-re összehívja a Magyar Vöröskereszt VI. kongresszusát — jelentette be Hantos János, a Magyar Vöröskereszt főtájtára a szervezet országos vezetésének csütörtökön tartott ülésén.

A kongresszust megelőző vezetőség- és küldöttválasztó taggyűléseket, illetve küldötttervezeteket február

1. és szeptember 12-e között tartják. A kongresszuson — amelyen a küldöttekkel együtt 250 meghívott, az európai szocialista országok és a szomszédos Ausztria, valamint a Vöröskereszt Társaságok Ligájának küldöttjei is részt vesznek — megvitatják a szervezet V. kongresszusa óta kifejtett tevékenységét, a mozgalom továbbfejlesztésének lehetőségeit.

Játékfilmszemle

A 14. Magyar Játékfilm-szemlét 1982. február 5. és 9. között rendezik Pécsen. Az előkészületekről Bernics Ferenc, a szemle igazgatója elmondta, hogy a tervek szerint 23-24 magyar film mutatnak be, amelyek közül nyolcat ösbemutatóként vetítenek.

Az eddigi négy filmstúdió — a Budapest, a Dialóg, a Hunnia és az Objektív — mellett egy ötödik, az új stúdió, a Társulás is bemutatkozik.

A KIMSZ évfordulóján

Felolvasó ülés Szegeden

Az utóbbi időben ország-szerint fellendült a haladó ifjúsági mozgalom történetének kutatása. A Párttörténeti Intézet kezdeményezésére a KISZ Csongrád megyei Bizottsága az országban elsőként indította meg a megye haladó ifjúsági mozgalmainak történeti feldolgozását. A fiatal szegedi történelmszemléből, levéltárosokból, muzeológusokból, ifjúsági feldolgozó munka kezdődött el, s jövőre, a KISZ zászlóbontásának negyedszázados évfordulójára megjelenik a Csongrád megyei haladó ifjúsági mozgalomról reprezentatív dokumentumkötet és az ajánló bibliográfia.

A tudományos ülés bevezető előadását dr. Koncz János, a megyei pártbizottság titkára tartotta. Bevezetőjében — hivatkozva a Pártélet legfrissebb számában a vállalkozás méltató cikkre — megállapította, az agitációs és propaganda munka jelentős összetevője, fontos része a haladó ifjúsági mozgalom történetének tudományos elemzése, komplex feldolgozása, széles körű népszerűsítése. Ezt követően fölvezette az ifjúsági haladó mozgalmainak mintegy nyolc évtizedet a kibontakozástól napjainkig, elemezve a legfontosabb csomópontokat, érintve a fejlődés tendenciáit.

A KIMSZ megalakulásának 63. évfordulójára is úgy emlékezik a KISZ Csongrád megyei Bizottsága, hogy az

eddig eredményekből két-napos tudományos felolvasó ülést rendez politikai képzési központjában. Tegnap, csütörtökön reggel Bódi György a KISZ Csongrád megyei Bizottságának első titkára nyitotta meg a programot. Elmondta, hogy 1979-ben az ifjúsági mozgalom kezdeményezésére szervezett, tudatos, tudományos megalapozott kutató és feldolgozó munka kezdődött el, s jövőre, a KISZ zászlóbontásának negyedszázados évfordulójára megjelenik a Csongrád megyei haladó ifjúsági mozgalomról reprezentatív dokumentumkötet és az ajánló bibliográfia.

A tudományos ülés bevezető előadását dr. Koncz János, a megyei pártbizottság titkára tartotta. Bevezetőjében — hivatkozva a Pártélet legfrissebb számában a vállalkozás méltató cikkre — megállapította, az agitációs és propaganda munka jelentős összetevője, fontos része a haladó ifjúsági mozgalom történetének tudományos elemzése, komplex feldolgozása, széles körű népszerűsítése. Ezt követően fölvezette az ifjúsági haladó mozgalmainak mintegy nyolc évtizedet a kibontakozástól napjainkig, elemezve a legfontosabb csomópontokat, érintve a fejlődés tendenciáit.

A kétnapos tudományos felolvasó ülésen 28 előadás

hangzott, illetve hangzik el. A kutatók átfogó, egy-egy korszakot összegező témákkal éppúgy jelentkeztek, mint ahogy helyt kapott a vizsgálódások sorában a haladó ifjúsági mozgalom néhány kiemelkedő személyiségének pályája, életútja munkássága (Pusztai [Pipics] József, Buday György, Erdei Ferenc, Komócsin Zoltán); szó esett a különböző társadalmi osztályok és rétegek sajátos vonásairól, így a munkásfiatalok szervezkedéséről, az egyetemi ifjúsági mozgalomról, vagy a parasztfiatalok tevékenységéről. Több dolgot, kapcsolódott fontos eseményekhez, mint például a KIMSZ második kongresszusához, a KISZ zászlóbontásához és több kristályosították mondandójukat a különböző szervezetek, szövetségek és csoportok tevékenysége köré (Szegedi Fialatok Művészeti Kollégiuma, Szegedi Egyetemi Ifjúsági Politikai Szervezete, NEKOSZ stb.).

A ma, pénteken befejeződő tudományos program anyagát kötetbe foglalják, s ez a kiadvány része lesz a Csongrád megye haladó ifjúsági mozgalmainak feldolgozó vállalkozásának. A következő előadást a jövő év tavaszán, a KISZ megalakulásának 25. évfordulója tiszteletére rendezik meg.

Mit várunk a kisvállalkozásoktól?

Lehetőségek, buktatókkal

Hosszú időn át elsősorban a kiegészítő tevékenység jövedelem szerzési lehetőségeit firtattuk. Eszre sem vettük, vagy bagatellizáltuk a tényleges társadalmi szükségletek rugalmas kielégítését, a többletjövdelem mögött a jelentős többletmunkát. A lángost szeretjük, a lángosütőt nem. A különböző szemléletbeli torzulások jelenleg is hatnak, nehezítve a kormányzati döntések megértését, elfogadtatását.

Bármilyen szűk kört is érintsenek az indokolatlan jövedelmi aránytalanságok, nagy társadalmi ellenkezést váltanak ki, anyagi, erkölcsi és politikai károkat okoznak. Helyénvaló tehát a határozott adminisztratív fellépés, a törvényes szigor a visszaélésekkel szemben. Am ezek a gazdaságon kívüli módszerek hatástalanok, ha az átlagosnál nagyobb, de nem kiugró jövedelmek forrása a monopóliumhoz. Ilyen esetekben a kínálat növelése, a termelők, a szolgáltatók versenyre kényszerítése a jövedelem-szabályozás hatásos eszköze. Ezért például a tanácsok a jövőben nem korlátozhatják majd a kisipari működési engedélyek kiadását, csupán a törvények, a jogszabályok betartását ellenőrzik majd.

Az adózás, a személyi jövedelem-szabályozás és más előírás révén igyekeznek elejét venni mindenféle munka nélkül szerzett vagy a teljesítménnyel nem arányos jövedelem képződésének. Azokban a kisüzemi szervezetekben, amelyekben részjegyek, célrészjegyek jegyzésével vagy személyi tulajdonban levő termelőeszközök révén áll össze az induló vagyon, a „tőke”, nem lehet a munkanélküli jövedelemszerzés forrása. Először azért, mert a munkavégzés a „részvényesek” számára kötelező. Másodszor azért, mert a szabályok értelmében az év végi osztalék a bevitt eszközök, illetve részjegyek értékének legfeljebb a 8 százaléka lehet. Mint ismeretes, tartósan lekötött takaréki után is (betét, takaréklevél) fizethető 7 százalékos kamat.

A központi szabályozás nem teremt sem előnyös, sem hátrányos helyzetet az új szervezetek számára. Így a nagyüzemekhez hasonlóan lehetővé teszik és anyagilag elismerik, magasabb jövedelemmel honorálják a több és jobb munkát. Bizonyosra vehető, hogy ezzel a lehetőséggel az új szervezetek következetesebben, rugalmasabban élnek majd. A kistermelés, a kiegészítő gazdaság differenciált — köztük esetenként kiugró — teljesítményei és jövedelmei kihívást, olykor politikai színre kerülést feltételeznek, mivel a nagy szervezeteknél gyakran erő-

teljes nivellálódási törekvések érvényesülnek. Ezek a jövedelmi feszültségek azonban összességükben pozitív hatást gyakorolhatnak az érdekeltékre, az ösztönzésre, a teljesítményekre.

Ami a kisvállalkozások gazdasági kockázatait illeti, ezeket kizárólag a résztvevők viselik. Rossz gazdálkodás vagy a változó piaci feltételekhez való nehézkés alkalmazkodás esetén ugyanis nem segít az állam, a kis-szervezeteknek kell kifizetnie a veszteséget. A kiskollektíva éppen méreteinél fogva csőd esetén megszűnhet, vagyona kiadásra kerülhet, de más tevékenységre áttérhet. Eppen az önfinanszírozó jellege és érdemi kockázatvállalás miatt valószínűleg kevesebb lesz a gazdasági párt-helyzet. Azzal persze számolni kell, hogy a kisvállalkozások érzékenyen és gyorsan reagálnak nemcsak a piaci hatásokra, hanem a közhangulatra is. Ezért álljunk a kisservezetek mellett, de azok népszerűsítésével ne keletünk illúziókat.

Zsákutca, csapda akkor alakulhat ki, ha eltulozzák a kisvállalkozások szerepét, jelentőségét, lehetőségeit. Sokáig a nagyüzemek előnyét, fölényét egyoldalúan értelmeztük, hirdettük, s a kisüzemek létjogosultságát kétségbe vontuk. Most kiderült a másik véglet. A kisservezetek lehetőségeinek, szerepkörének eltuluzása, a nagyüzemek lebecsülése jelenleg reális veszély. Mindenféle szembeállítás hibás és káros: a nagy- és kisvállalkozások, szervezetek nem kizárják, hanem feltételezik, kiegészítik egymást. A vállalkozás méretéből adódó előnyök akkor érvényesülhetnek, ha a tevékenységi kör testre szabott, a feladat, és a szervezet, a tartalom és a forma összhangja érvényesül. A méret — legyen az nagy vagy kicsi — hátránnyá válik, míhelyt a szervezet másra vállalkozik, mint amire hivatott.

A jelenlegi helyzetben az okozhatja a legtöbb gondot,

ha kikerülnek a közfigyelem, a gazdaságirányítás reflektorfényéből az ipar és a mezőgazdaság fő ágazatai, élen járó nagyüzemei. Az ország gazdasági helyzetét, egyensúlyi viszonyait javíthatják az alakuló új szervezetek, de a megoldás kulcsa az élen járó nagyüzemek kezében van. Következésképpen az új vállalkozások az élen járó nagyüzemek javára, nem pedig rovására létesülhetnek és fejlődhetnek.

Nagyon fontos, hogy az ipar és a mezőgazdaság vezető ágazataiban erősödjön a kezdeményező-készség, az érdekelttség, kibontakozzék a demokratizmus, tájuljanak az egyéni érvényesülés lehetőségei. Csak így előzhető meg, hogy eltulozzák az alakuló új munkahelyek szerepét.

A gazdaság mikroszerkezetének újrafelendezése kezdődik el 1982 januárjában.

Nem valamiféle elméleti absztrakció vagy hipotézis gyakorlati kipróbálására készülünk. A nagy- és kisüzem szoros együttműködésére a meggyőző, a hiteles példák sokaságát vonultatja fel a mezőgazdaság. Ne csak a háztáji és a közös kapcsolataira gondoljunk, hanem az eredményesen dolgozó ipari és szolgáltató melléküzemágak sokaságára. Ma már nehéz elképzelni nélkülük a lakosság ellátását, az ipari kooperációt. A többnyire hagyományos kisüzemi módszerek és az olykor országreszketek átfogó, európai színvonalú ipari termelési rendszerek jól megférnek egymással.

Ne féltsük a nagyipart se a kisvállalkozásoktól. Inkább bátorítsuk őket kezdeményezésre, a kapcsolatok építésére. A kis és nagy gazdasági szervezetek szoros kapcsolódása, közös érdekelttsége, összefonódása segítheti az előfeltételek felszámolását. Az sem kizárt, hogy az ipari nagyüzem némelyik termelőszövetkezethez hasonlóan, a melléktevékenység jövedelméből tartja majd fenn a nem gazdaságos alaptevékenységét.

Kovács József

Független lányok?

Elszántan gázolunk Koncz Erzsébettel a kocsiút pocolyai, sáros vízfőcsái között, a nővérszálló felé.

— Nekünk már fel sem tűnik — mondja.

Öt éve lakik itt, hamar megszokta. Néha észébe jut ugyan, miért csak a túldalón a gyalogút, de hát mit tudnak ők csinálni? Járdat nem építhetnek. Különben a szálló mindössze kétpérenyire van a Tolbuhin sugárúti II-es kórháztól. Munkahelyüktől.

Nincs család

Útközben tisztázzuk jövedelem célját is: beszélgetni akarok velük. O majd gondoskodik partnerekről.

— Oda megyünk — mutat egy modern, négyemeletes kockaházra.

Megkerüljük az épületet. Néhány szomorúfűzült ültettek a bejárat közelébe. Az élettelenül kókadozó csupasz ágak lehangelő látványt nyújtanak. Nekem nem nylik a bejáratú ajtó. Kísérem vízöntő szakavatottan nekidől, s közben odasúgja:

— Föltétlenül szólj a gondnoknak, idegeneknek ugyanis nem szabad az emeletre menni.

— Barátnőnek, ismerősnek se?

— Senkinek. Még szülőknem sem. Elvileg.

A gondnoktól természetesen beenged, s mielőtt az emeletre mennék, szénénzünk a földszinten. Hosszú, kopár folyosó jobbra, sehohly egy kép, virág. Csak a sok ajtó, kétes tisztaságú ablakok, apró konyha, étkező, barátságatlan társalgó. A konyhában hiába kutatok néhány jellegzetes eszköz után. Gázreszék árvalkódnak, valamelyik kórházból kimustrált kezeléskorény-nyel egyetemben. Nagy néha készülhet itt pörkölt, húsléves, inkább csak kedvtelésből. Hiszen nincs család, akinek főzni kellene, önmagáért meg ritkán áll neki az ember...

Az emeletre vezető lépcső éleszterűen széles. Talán túlonult is az, a diszítés leghalványabb jelei nélkül. A legtöbb szobában négy élet, négy egyéniség követeli jogos függetlenségét, miközben minduntalan alkalmazkodásra kényyszerül. Igaz, mindössze 160 forintért. Az őssze élelvenszőn kevés, ám a valóságban ennel sokkal drágább árat fizetnek valamennyien.

Minden fillér számít

Szabó Eszterrel, Pappi Máriaival, Sós Katalinnal, Bozsó Klárával, Mészáros Rozáliával szorongunk az emeleti térszobában; a drágaság okait keresgéljük. Koncz Erzsébet elköszön, a szemközti péküzembe indul, munkát keres. Allitól a pékség 14 forintos órabért, ad, sütemények számlálására. Dolgozni egyetemisták, főiskolások is járnak oda. Egyáltalán fiatalok, akiknek minden fillér számít. S nekik, egyedülálló egészségügyi alkalmazottaknak, különösen. Elsősorban a lakás miatt. KISZ-akció keretében kapott tíz lakást a kórház: Sós Katiék alapszer-

vezetében ketten kértek. Legalább 40 ezer forint készpénz szükséges az igényléshez.

— Nem fizetnek meg bennünket — állapítja meg Pappi Mária.

Ki tudja, hanyadik a sorban tény, hogy pár nappal előtte dr. Bánfalvi Géza, a kórház-rendelőintézet igazgatója is ezt mondta.

Pedig nagyon sokat dolgoznak: három műszakosok, egy műszakosok egyaránt. Szinte csak a munkájuknak élnek. Ha valami probléma adódik a kórházban, a szállón azonnal csörög a telefon. Hiszen kikre számíthatnak ott is, ha nem a szomszédban lakó „független” lányokra.

Három variáció

Mégis kell lennie kiútnak. Az albertlet eleve kilátástalan, a maj árak mellett nem tudnak pénzt összerakni. Kiszámolják, negyvenéves korukban tudnának lakást venni. Aki a szülő is támogatnak, természetesen hámarabb. Ha — ha addig a szállón lakhatnak. Harmadik variáció: a családalapítás. Csakhogy, nehéz kimozdítani otthonról, s a három műszak, a sok készenléti ügyelet sem jó ajánlólevél — a férfiaknak.

A gyorsfűnykép rölük mindenképpen hamis tehát. Tetszetős fehér köpeny, tiszta munkahely, gyógyító munka. Mégannyi szépség, ellensúlyozni talán mégsem képes az áldozatot, amit érte hoznak. Legégetőbb gondjuk? Két éve igérik, felülülják a szállót. A tanács művelődésügyi osztályához tartozó 3-4. emelet elkészült — ám rölük az ideén is meateledkeztek.

— Most már kihúzzuk a telét — mondja Bozsó Klára.

De mindannyian remélik, a földszinti tussól hamar megjavítják.

Mag Edit

Szövöde a téeszben

Vidéki üzemek telepítésével bővíti nyersszövet termelését a Budapesti Pamutnyomóipari Vállalat. Nyersszövet-szükségletének egy jelentős részét, mintegy 10 millió négyzetméterét ugyanis eddig külföldről szerezte be, elsősorban a szövödei munkaerő folyamatos csökkenése miatt. Az import helyett sikerült olcsóbb — sőt a meglévő géppark jobb kihasználása szempontjából is kifejezetten gazdaságos — megoldást

találni, mégpedig a nyersszövetgyártás hazai növelésével. A vállalat kapcsolatot keresett olyan kedvezőtlen adottságú mezőgazdasági termelőszövetkezetekkel, amelyekben a gazdaságos termeléshez szükséges az ipari tevékenység meghonosítása.

Az idén elsőként a Borsod megyei Hejőpáiban kezdődött meg a nyersszövettermelés. A pamutnyomóipari vállalat 40 szovjet automata

szövőgépet telepített a helybéli tsz által kialakított üzemcsarnokba. A gépeket két hete kezdték el felszerelni, s ezzel egy időben a termelés is megindult. A hejőpápai dolgozókat ugyanígy — a szövőtechnikai művezetőket, lakatosokat — már korábban betanították a PNYV úpesti gyárában.

Terveik szerint jövőre még 80 szövőgépet telepítenek a tsz-üzembe, amely 140-150 dolgozót foglalkoztat.